

Yhteistoimintaneuvotteluiden käynnistäminen

Kunnanhallitus 04.12.2023 § 189
6/02.00/2023

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Polvijärven kunnan vuoden 2024 talousarvio on 2,0 milj. euroa alijäämäinen. Myös suunnitelmavuodet 2025 ja 2026 ovat alijäämäisiä.

Kuntayhtymä Siun soten vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätökset olivat yhteensä noin 44 milj. euroa alijäämäisiä. Kunnat joutuivat kirjaamaan omiin tilinpäätöksiinsä kunnan käytön mukaiset osuutensa kuntayhtymän alijäämistä. Siun soten voimakkaasti alijäämäisistä tilinpäätöksistä johtuen Polvijärven kunnan vuoden 2021 tilinpäätös oli 1,3 milj. euroa alijäämäinen ja vuoden 2022 tilinpäätös 1,5 milj. euroa alijäämäinen. Polvijärven kunnan taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä pienentyi noina vuosina 8,0 milj. eurosta 5,3 milj. euroon.

Vuoden 2023 alusta lukien sosiaali- ja terveystoimesta on vastannut valtion rahoittama Pohjois-Karjalan hyvinvointialue. Hyvinvointialueiden rahoitus on päätetty järjestää pääosin poistamalla kuntien sosiaali- ja terveystoimeen kohdistuneet valtionosuudet.

Polvijärven kunnan valtionosuudet ovat soteuudistuksen vuoksi vähenemässä noin 1,0 milj. eurolla vuodesta 2023 vuoteen 2024.

Tulevien vuosien valtionosuusvähennykset ovat sitä suuremmat, mitä suuremmat olivat kunnan vuosien 2021 ja 2022 sosiaali- ja terveystoimen menot. Valtionosuudet vähenevät vuosina 2025-2026 vielä lisää noin 460 000 eurolla, jolloin vähennys vuoteen 2023 verrattuna on noin 1,5 milj. euroa. Valtionosuusvähennykset ovat pysyviä. Valtionosuusvaikutusten lisäksi kunnilta hyvinvointialueille siirrettiin jo vuoden 2023 alusta lukien tuloveroprosentin 12,64 %-yksikköä vastaava osuus kunnallisverotuotosta ja 30 % yhteisöveron tuotosta. Nämäkin tulonsiirrot ovat pysyviä.

Valtionosuus- ja verotulovaikutusten ohella kunnan vuoden 2024 taloutta rasittavat kunta-alan työmarkkinaratkaisuun perustuva henkilöstömenojen kasvu, yleinen kustannustason nousu sekä investointien myötä kasvavat lainojen korkomenot ja käyttöomaisuuden poistot.

Valtuusto on päättänyt korottaa kunnan tuloveroprosenttia 0,89 %-yksiköllä vuodelle 2024. Kertakorotus on Pohjois-Karjalan kuntien suurin. Valtuusto on samalla päättänyt, että vuoden 2025 taloussuunnitelma valmistellaan siten, että tuloveroprosenttia korotetaan edelleen 0,50 %-yksiköllä. Valtuusto on lisäksi korottanut yleistä kiinteistöveroprosenttia. Veronkorotukset sisältyvät vuoden 2024 talousarvioesitykseen, jonka alijäämä on 2,0 milj. euroa.

Polvijärven kunnan taseessa on aikaisemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää 5,3 milj. euroa. Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Neuvotteluilla tavoitellaan ensisijaisesti pysyviä säästöjä ja tarvittaessa niitä tukevia kertaluonteisia säästöjä. Enimmillään vähennystarve koskee neljääkymmentä (40) henkilöä.

Jotta vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2024 – 2026 taloussuunnitelma

saataisiin tasapainoiseksi tai lähelle tasapainoista, on kunnan tarkastettava kriittisesti toimintatuottoja ja toimintakuluja kokonaisuutena. Ensisijaisesti tavoitellaan pitkäaikaisia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia ja uudistuksia, jotka tuovat pysyviä säästöjä. Tarvittaessa säästöjä voidaan täydentää kertaluonteisilla toimenpiteillä. Toimenpiteet eivät saa vaarantaa kunnan lakisääteisten palveluiden tuottamista. Lisäksi tulee huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta.

Henkilöstöön kohdistuvat sopeutustoimet voivat sisältää toiminnallisia muutoksia, joiden tavoitteena on vähentää työpanoksen tarvetta. Tätä voidaan toteuttaa esimerkiksi määräaikaisten työntekijöiden käyttöä rajoittamalla, työtehtävien uudelleen järjestelyin, resurssien uudelleen kohdentamisella ja hyödyntämällä eläköitymistä. Tarvittaessa henkilöstökustannuksia voidaan sopeuttaa osa-aikaistamalla tai irtisanomalla henkilöstöä. Toimenpiteet saattavat johtaa myös organisaatiomuutokseen ja toimintojen ulkoistamiseen, millä voi olla edellä mainittuja vaikutuksia henkilöstöön. Käytettävät toimenpiteet ja niiden laajuus selviävät neuvottelujen kuluessa.

Vuoden 2022 lopussa kunnassa oli noin 140 vakituista työntekijää / viranhaltijaa ja 48 määräaikaista työntekijää (sisältäen palkkatuella palkatut).

Vuoden 2024 talousarvioesityksessä palkkakustannukset ovat sivukuluihin yhteensä 7 870 039 euroa.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 4 §:n mukaan yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla olennaisia henkilöstövaikutuksia, kuten ulkopuolisen työvoiman käyttöä tai liikkeen luovutusta;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia; sekä
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Jos kunnan talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelusuhhteiden ehdoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kunnanhallitus tekee valtuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Päätösehdotus

1. kunnanhallitus toteaa kunnan harkitsevan sellaisia yhteistoimintalain 4 §:n 1. momentin 1-4 kohdan mukaisia kunnan organisaatioon kohdistuvia toimenpiteitä talouden tasapainottamisen säästötavoitteiden ja toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyiden vuoksi, että kunta ei voi ratkaista niitä ennen kuin työnantaja on neuvotellut asiasta yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa,
2. kunnanhallitus toteaa näiden yhteistoimintaneuvotteluiden koskevan koko henkilöstöä pois lukien kunnanhallituksen nimeämät työnantajan edustajat,

3. kunnanhallitus toteaa, että neuvotteluilla tavoitellaan ensisijaisesti pysyviä säästöjä ja tarvittaessa niitä tukevia kertaluonteisia säästöjä. Enimmillään vähennystarve koskee neljääkymmentä (40) henkilöä.
4. kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan antamaan neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi ja käynnistämään koko kuntaa ja sen henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut selostusosan mukaisesti, ja
5. kunnanhallitus nimeää työnantajan edustajiksi yhteistoimintaneuvotteluihin kunnanjohtajan ja talous- ja hallintojohtajan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.